

babii că n-au primit cu adevărat, niciodată, decât soarele și luna, ori norii de mătăvăla din propriile lor decoruri a căror conținut și aranjare le dă — așa cum sugerează spectacolul Teatrului „Not-tara” — voluptăți demiurgice.

Iată, deci, o perspectivă care diferențiază net eroii „pozitivi” ai comediei lui Mihai Ispirescu, **Într-o dimineață**, de „negativi” fixați în apa tare.

În buna tradiție a comediei românești actuale, ilustrate cu strălucire de Teodor Mazilu și preluate notabil de Tudor Popescu, Paul Cornel Chitic, Dinu Grigorescu — și Mihai Ispirescu aspiră a depăși satira de moravuri în direcția unei comedii cu dimensiuni tragice (tragicomedie deci), și cu o mai generoasă deschidere etică și existențială.

Amendind moduri de viață și gândire anchilozate, obtuzitatea, birocratismul, falșul, impostura, ipocrizia, lașitatea, servilismul, autorul tinde a divulga drept păcate umane originare: trădarea naturii și, de altfel, în strânsă conexiune cu aceasta, ignorarea culturii.

Victime în inconștiența lor, rar, dar revelator scurtcircuitată de o lumină, cei ce „n-au timp pentru anotimp” (cum rimează ei stupid), cei ce trăiesc „la marginea câmpiei nicicând descoperite” — sînt, în registrul tragicomediei, mai ales culpabili. Osificarea lor se divulgă, paradoxal, îndeosebi prin agitația sterilă în fața neprevăzutului, prin recursul jalnic la poza meditativă sau la citatul livresc dat alandala, dar mai ales prin formele agresivității lor sociale, prin practicile manipulatorii pe care le ilustrează.

Dincolo de pitorescul ei (gustat din plin de spectatori și datorită compoziției suculente și totodată atent supravegheate a Cameliei Zorlescu), o scenă-cheie în acest sens, ce vrea să întregească dimensiunea satirică, dominantă, este cea a apariției Aspasiei; a înregimentării ei în acel „comando” ce urmează să îl transforme peste noapte pe Georgescu într-un „eșantion” demn de Omul viitorului.

Manipularea lui Georgescu, ce a început cu schimbarea de confort și chiar de cultură (prin dotarea cu „trei metri de cărți”) trebuie să culmineze cu cea menită să îi aducă eroului nostru o soție, și, prin ea, căldura vieții de familie ca supremă împlinire. Ea nu trebuie căutată, există în dotarea, în instrumentarul biroului de statistică. Nu e o novice, ci o inițiată. S-a mai apelat la ea și cu alte, varii, ocazii pentru rezolvarea „unor probleme sufletești spinoase” personale, ca și pentru a aduce și alte cadre din instituție, sau din afara ei, „pe calea cea bună”, „a-i face să simtă că trăiesc”, a „pune lucrurile la punct”. Și iat-o, întâi „Femeia”. E cea cu „frigiderul invers”, care i-a vîndut lui Georgescu un aparat care, „în loc să răcească încălzea”. Ea nu vine plutind pe raza visului, ci — adevă-

rată profesionistă a refacerii de vieți — răspunde prompt, la ordin. E de mult înregimentată, a acumulat o vastă experiență. Și ce contrast între așteptarea legată de această forță — în chip ideal aducătoare de echilibru și liniște, bucurie — și falsa cochetă obosită, mai autentică în stilul ei contondent. Referirile Aspasiei la mormintele defuncțiilor soți (pe care vrea să le împrejmuiască acum cu lemn ciînesc) sînt tot atât de frecvente ca și tristele ei tentative de cucerire.

Dintr-un izvor al plăcerii și al fericirii de a trăi, Aspasia a devenit o hecatombă a vieții.

Natalia STANCU

Fereastra

Ea nu e o secvență, nu e un accident, nu e un accesoriu, ea e tot timpul acolo, în fața ochilor noștri și, în același timp, în spatele lor.

Ea este cu mult mai sus decît sîntem noi obișnuiți din spectacolele — nu mai puțin obișnuite — ale vieții noastre. În

acest aprilie, dimineața, fereastra prin care ar trebui să se vadă un „afară” existent, însă din punctul de vedere al fan-toșelor de pe scenă ipotetic, e sus de tot, acolo unde ai putea ajunge doar cu o scară lungă-lungă sau, pentru alpinisti, cu unelte specifice acestui sport, pe un traseu de gradul patru. De câte ori vedeam, fiind în sala mare de la „Nottara”, acea fereastră, câteva urme de pași mi se înfățișau, puține și fără puteri, la baza peretelui, într-un ekan, repede întrerupt, spre lumea de dincolo.

Mihai Ispirescu a avut grijă să-și înzestreze eroii cu știrea, vagă însă, că afară e soare, înverzește ce e de înverzit, zburdă copiii și adulții, „înflorose grădinile, ceru-i ca oglindă”, însă personajele noastre, sfredelind în semiintenericul lor pe care-l bănuim umed, mușcă chiar, nu au datele necesare prelucrării și cuprinderii ideii de altceva, de altă lume decât sub-lumea lor, atât de comodă, atât de călduță totuși. Iar dacă aici, dedesubt, apare un accident, un ne-născut în drumul invers celui pe care, și ei și noi, îl știm, adică vine dinspre viitor către prezent, atunci asta e ca și cum i-ai fi ridicat pe toți cu de-a sila și i-ai fi lipit cu fețele de fereastră, ba mai mult, ca și cum le-ai fi și deschis fereastra-n nas, făcându-i să simtă ceea ce n-ar fi vrut nici în ruptul capului, că nu ei, cei izolați în falsa etanșitate a lumii lor, sînt totul, că nu ei sînt singurii, că lumea rulează înainte cu amețitoare viteză, că mai există și aer curat și parfum de verdeață și flori, că nu e totul de hirtie, nu e cifră totul, nici schemă repetată la infinit în mod timp, într-o încercare disperată și sortită — noi o știm — eșecului, de a exoroiza viața, realitatea, adevărul.

„Cine sînteți voi?” îi întreabă, de foarte sus („din polul plus”) fereastra, pe toți acești „ficionari”, vorba lui Radu Cosașu, pe toți acești tîrftori mărunți cu mari pretenții și nici nu-l mai ascultă cînd ei ar încerca să-și justifice existența (totuși) cu planșe, scheme, cifre, cuvinte goale ca niște mineci fluturînd în jurul unor trupuri estropiate.

Deoarece fereastra, ea, știe mai bine decât ei cine sînt ei (și cine „cată să fie”), iar pe-acolo, pe fereastră, contrar aparențelor, se uită lumea, publicul, da, el însuși, el însuși, adevărul. Iar contra acestuia din urmă, astfel spus, ei sînt prea slabi, cu toată așișata lor tărie, cu toată șefia lor și supunerea lor, ca să nu cadă sabia nici de data asta. Însă adevărul, după cum știm, nu face uz nici de sabie și nici de ghilotină. Cine a spus că ridicolul ucl-de nu a glumit.

N. PRELIPCEANU

Trebuie să spui NU neputinței de a trăi în soare

Am fost într-o seară și am văzut **Într-o dimineață** de Mihai Ispirescu. La Teatrul „Nottara”. M-a invitat Camelia Zorlescu, prietena mea. După ce-am văzut spectacolul am început să simt o vagă schimbare în atmosfera vieții mele de fiecare zi. S-a clătinat echilibrul atomilor mei mentali și morali, s-a schimbat tot ce era tangibil și intangibil, vizibil și invizibil, pe tablele mele principiale. Fluidul de comunicare dintre mine și ceilalți a suferit o schimbare, a devenit fierbinte și a conștientizat o prefacere.

Acest spectacol, scris de Mihai Ispirescu, regizat de Dan Micu și jucat de Mircea Diaconu, Viorel Comăuici, Camelia Zorlescu și, mai ales, de Horațiu Mălăele, are pentru mine mai multă putere, mai multă semnificație decât orice alt spectacol al stagiunii.

Piesa este o parabolă poetică (oare?) a vieții noastre, a vieții unora dintre noi. Despre ce vorbește ea? Despre moartea clinică a sufletului? Despre deformare? Despre ieftinirea individului? Și despre vină? Și despre vinovați? Despre pierderea dimensiunii umane?

Teatrul grec, care mă impresionează și mă sensibilizează pînă la a face din mine o luptătoare, arată o anume dimensiune a omului, făcându-l să circule în sus, spre partea lui sublimă, unde se înfruntă cu zeii. Și-i biruiește. Avem toți o parte abjectă și una măreață, sublimă. Evenimentele ne fac să dăm teste și să arătăm în care parte ne place mai mult să existăm.

Într-o dimineață, piesa și nu numai piesa, spectacolul și nu numai spectacolul, actorii, ei, dragii de ei, pe o insulă de ei creată, se luptă pentru tot ce e bun, se luptă pentru tot ce e sfînt, pentru tot ce e drept.

Și, Mihai Ispirescu, ce grozav sînteți că vorbiți de conștiință, de demnitate, făcîndu-ne pe fiecare răspunzător. Așa e! De ce să facem răspunzător de răul care se poate întinde doar pe cel din curtea vecină, de ce să mă socotesc nevinovat sau nevinovată?

Care-i secretul vieții? Dragostea, firește! Fără dragoste, nenorocirea, disperarea sînt doar alit. Înfrîngerea trebuie să tempingă înainte. Să păstrezi fărîma de lumină cu care te naști. Toți care joacă în spectacol sînt minunați. Dar ei, Mălăele! Horațiu Mălăele! Își face rolul într-un „dezacord”. Acțiunea e în „dezacord” cu vorbele spuse. Vorba în „dezacord” cu